

KOMISE EVROPSKÝCH SPOLEČENSTVÍ

V Bruselu dne 4.10.2006
KOM(2006) 567 v konečném znění

**SDĚLENÍ KOMISE RADĚ, EVROPSKÉMU PARLAMENTU, EVROPSKÉMU
HOSPODÁŘSKÉMU A SOCIÁLNÍMU VÝBORU A VÝBORU REGIONŮ**

GLOBÁLNÍ EVROPA: KONKURENCESCHOPNOST NA SVĚTOVÉM TRHU

Príspevek ke strategii EU pro růst a zaměstnanost

{SEK(2006) 1228}
{SEK(2006) 1229}
{SEK(2006) 1230}

**SDĚLENÍ KOMISE RADĚ, EVROPSKÉMU PARLAMENTU, EVROPSKÉMU
HOSPODÁŘSKÉMU A SOCIÁLNÍMU VÝBORU A VÝBORU REGIONŮ**

**GLOBÁLNÍ EVROPA: KONKURENCESCHOPNOST NA SVĚTOVÉM
TRHU**

Príspevek ke strategii EU pro růst a zaměstnanost

1. ÚČEL SDĚLENÍ

Růst a pracovní místa a příležitosti, které vytvářejí, jsou centrálním bodem agendy Evropské komise pro Evropu. Jsou nezbytné pro ekonomickou prosperitu, sociální spravedlnost a udržitelný rozvoj a pro přípravu Evropanů na globalizaci. Jsou hlavním kritériem, podle kterého občané budou posuzovat, zda Evropa přináší v každodenním životě občanů nějaké výsledky.

V roce 2005 stanovila obnovená lisabonská strategie kroky, které musíme v Evropě přijmout pro zajištění růstu a zaměstnanosti. Zdůraznila, že otevřený trh na základě vysoce kvalitních vnitřních pravidel, efektivně uplatňovaných v oblastech, jako je konkurence, inovace, vzdělávání, výzkum a vývoj, zaměstnanost, sociální a politika soudržnosti, napomáhá významným způsobem evropským společnostem konkurovat v globálním měřítku. Podtrhla také potřebu zajistit otevřenost trhů v celosvětovém měřítku.

Tato vnitřní agenda musí být doplněna vnější agendou pro vytváření příležitostí v globalizované ekonomice, se zahrnutím našich obchodních a jiných vnějších politik. Naší vnější prioritou v této oblasti v posledních letech bylo usilovat o ambiciózní, vyváženou a spravedlivou vícestrannou dohodu za účelem další liberalizace mezinárodního obchodu a otevření trhů, na nichž by mohly evropské společnosti soutěžit a přinášet nové příležitosti k růstu a rozvoji. I nadále je WTO nejučinnějším způsobem rozšiřování a řízení obchodu v systému založeném na pravidlech a základním kamenem mnohostranného systému. Rozvojová agenda z Doha zůstává naší prvořadou prioritou a Komise intenzivně pracuje na obnovení jednání z Doha po jejich přerušení v červenci 2006.

Prostřednictvím našich obchodních politik rovněž usilujeme o to, abychom se podíleli na řadě vnějších cílů Unie, zejména v oblasti rozvoje a sousedství. Tyto zůstanou hlavní funkcí obchodních politik EU. Soulad vnějších politik Unie je nezbytný pro posílení globální role EU.

Smyslem tohoto sdělení je určit podíl obchodních politik na stimulaci růstu a vytváření pracovních příležitostí v Evropě. Určuje, jak můžeme v prudce se měnící globální ekonomice budovat komplexnější, více integrované a do budoucna orientované politiky vnějšího obchodu, které výrazněji posílí evropskou konkurenceschopnost. Zdůrazňuje potřebu přijmout nástroje obchodních politik EU pro nové výzvy, angažovat nové partnery, abychom zajistili, že Evropa zůstane otevřená světu a ostatní trhy otevřené nám.

Toto sdělení rovněž řeší některé z vazeb mezi politikami uplatňovanými doma a v zahraničí. S tím, jak globalizace stírá rozdíly mezi domácími a mezinárodními politikami, budou mít naše domácí politiky často určující vliv na naši vnější konkurenceschopnost a naopak. Uznání

potřeby integrovaného a jednotného přístupu k domácím a globálním výzvám bylo pro tuto Komisi známkou úspěchu¹. Avšak je potřeba udělat více, abychom tuto potřebu zohlednili ve způsobu našeho myšlení a práce.²

2. MĚNÍCÍ SE SVĚT

Změny současného globálního hospodářského řádu jsou pro světovou ekonomiku a mezinárodní vztahy stejně významné jako konec studené války. Globální hospodářská integrace se zrychluje, hnaná rostoucími kapitálovými a obchodními toky, prohlubujícími se finančními trhy, klesajícími cenami za dopravu a revolucí v informační a komunikační technologii. To vše vytváří nebývalé příležitosti pro růst a rozvoj. Stejně tak to ale představuje nový tlak na přírodní zdroje, zejména na klima a na tradiční odvětví a způsoby obživy. Narušily se staré jistoty a vzbudily se nové obavy.

Společnosti na tyto změny reagují a propojují vyspělé technologie se zahraničním kapitálem a s rozsáhlým fondem stále vzdělanější pracovní síly v rozvíjejících se částech světa. Globální dodavatelské řetězce se mění s tím, jak společnosti přenášejí komplexní výrobu a služby do nízkonákladových hospodářství. Výroba dílů jednoho produktu může být zadávána v řadě zemí a tím nahrazovat tradiční obchod s hotovými výrobky.

Více zemí než kdykoli dříve využívá možností, které jim globalizace poskytuje. Ve druhé polovině dvacátého století globální ekonomiku poháněly Spojené státy, Evropa a Japonsko. Dnes se k nim připojují stále otevřenější a expandující ekonomiky, zejména Čína a Indie, ale také Brazílie, Rusko a další. Již dnes je Čína třetím největším vývozcem a zřejmě se za několik let stane druhou největší národní ekonomikou. Za stejnou dobu se Indie může stát šestou největší ekonomikou.

V důsledku toho se povaha globálního obchodu mění. Nežijeme ještě v bezcelním světě, ale mnoho odvětví se již tímto směrem vydává. Pro Evropu jsou nyní klíčem ke konkurenceschopnosti znalosti, inovace, duševní vlastnictví, služby a efektivní využívání zdrojů. Obchodní politika a celý náš přístup k mezinárodní hospodářské soutěži se musí změnit.

3. ANALÝZA: ZÁKLADY KONKURENCESCHOPNOSTI EU

Evropská konkurenceschopnost má dva kritické a vzájemně propojené předpoklady. První, mít vhodnou vnitřní politiku, která odráží vnější konkurenční výzvy a zachovává naši otevřenost obchodu a investicím. Druhý, zajistit větší otevřenost a rovná pravidla na ostatních trzích, zvláště u našich budoucích hlavních obchodních partnerů. Oba předpoklady musí být podloženy transparentními a efektivními pravidly – tuzemskými, dvojstrannými a mnohostrannými.

3.1. Vhodná domácí politika

i) Volný trh: jednotný trh je nezbytným předpokladem vzniku globálně konkurenceschopných společností v rámci EU. Jeho náročné podmínky podporují čitelnost

¹ Viz dokumenty „Program pro evropské občany“ přijatý Komisí v květnu 2006, „Obnovená strategie EU pro udržitelný rozvoj“ přijatý Radou v červnu 2006 a „Evropa ve světě“ přijatý Komisí v červnu 2006.

² Průvodní pracovní dokument útvarů Komise obsahuje podrobnější analýzu podporující toto Sdělení.

a průhlednost a umožňují podnikům využívat velikosti trhu a úspor z rozsahu produkce, povzbuzují efektivní umísťování zdrojů a inovaci a zabraňují, aby státní subvence sloužily jako ochrannářské opatření omezující hospodářskou soutěž. Podnítil rozvoj vysoce kvalitních pravidel a standardů, které se podílejí na formování globálních norem.

Volný trh pomohl evropskému výrobnímu průmyslu ve velké míře si v podmínkách globalizace udržet svůj podíl na HDP, přičemž USA a Japonsko v této oblasti ztrácely jistotu. Průmyslová produkce v EU se za poslední dvě dekády zvýšila o 40 %³ a pozice EU na světových trzích se téměř nezměnila. Naše služby jsou v řadě oborů na předním místě na světě.

Do značné míry je to dáno tím, že evropské společnosti prodávají zboží s mimořádným designem a jakostí⁴. Zboží vyšší kvality tvoří třetinu světové poptávky a polovinu evropského vývozu. V kategorii tohoto zboží s vyšší hodnotou se EU řadí na druhé místo za Japonsko, avšak je před USA, zatímco země, jako je Čína, zůstávají pozadu.

Avšak EU ztrácí půdu pod nohama v oblastech nejvyspělejších technologií. Zlepšování našich výsledků v oblasti inovace, vzdělávání, výzkumu a vývoje jak u zboží, včetně kvalitních zemědělských produktů s přidanou hodnotou, tak u služeb, má zásadní význam pro zachování schopnosti EU prodávat špičkové výrobky. Musíme také zvážit naše vnější zaměření. Evropský vývoz je silný do zemí, kde poptávka nedoznává změn, ale má horší pozici než USA a Japonsko na rychle rostoucích trzích, zejména v Asii.

ii) Otevřenost: Evropská ekonomická otevřenost má zásadní význam pro vytváření pracovních míst a růstu v Evropě a pro naši mezinárodní konkurenceschopnost. Otevřenost globálnímu obchodu a investicím zvyšuje naši schopnost využívat výhod efektivního jednotného trhu. Vystavuje domácí ekonomiku kreativním konkurenčním tlakům, podněcujícím a oceňujícím inovaci a poskytuje přístup k novým technologiím a zesiluje pobídky pro investice.

Evropa musí odmítnout protekcionismus. Protekcionismus zvyšuje ceny pro spotřebitele a obchodníky a omezuje výběr. Ochrana odvětví čelících dovozu před rovnou vnější konkurencí ve střednědobém horizontu odklání zdroje z produktivnějších odvětví hospodářství. Vzhledem k tomu, že naše prosperita závisí na obchodu, reciproční překážky ostatních subjektů by naši ekonomiku poškozovaly.

Uvalení dočasných a cílených omezení protikonkurenčních dovozů do Evropy může hrát roli při ochraně evropských zájmů proti nerovnému obchodu. Musíme zachovávat tyto nezbytné nástroje ochrany obchodu, ale zároveň zajistit, že se budou přizpůsobovat měnícím se podmínkám globálního obchodování.

iii) Sociální spravedlnost: Musíme si rovněž uvědomit potenciální ničivé dopady otevření trhu na některé regiony a pracovníky, zejména méně kvalifikované. Strukturální změny nejsou ničím novým, ale globalizace přinesla jejich urychlení. Odstranění překážek změn na vnitřním trhu a přesun zdrojů do odvětví, kde se mohou využívat neefektivněji je nezbytné pro realizaci výhod obchodování a vytváření pracovních míst v Evropě. Avšak nepříznivé

³ Viz Sdělení Komise k tématu „Nová průmyslová politika: vytváření podmínek k rozkvětu výroby “ (říjen 2005).

⁴ CEPII (2004), *Místo evropského průmyslu v mezinárodní dělbě práce: situace a vyhlídky*.

dopady otevření trhu mohou být v určitých odvětvích nebo regionech ostře pocíťovány a mohou podporovat politickou opozici vůči otevřenému trhu. Musíme lépe předvídat dopady otevření trhu, pomáhat odvětvím, regionům a pracovní síle se přizpůsobit a zajistit, že se přínosy dostanou až k občanům. S tím, jak vyznáváme sociální spravedlnost a soudržnost na domácím trhu, měli bychom také usilovat o prosazování našich hodnot, včetně sociálních a ekologických standardů a kulturní různorodosti, v celosvětovém měřítku⁵.

3.2. Otevření trhů v zahraničí

Postupné otvírání trhu je důležitým zdrojem vzestupu produktivity, růstu a tvorby pracovních míst. Jde o podstatný faktor při snižování chudoby a podpory rozvoje s potenciálem v dlouhodobém výhledu napomáhat řešení mnoha základních faktorů, které se podílejí na globálních změnách, kterým čelíme, od bezpečnosti přes migraci až po změnu klimatu.

Naším základním argumentem je, že odmítnutí protekcionismu na domácím trhu musí doprovázet úsilí o vytváření otevřených trhů a rovných podmínek pro obchod v zahraničí. Přináší zlepšení globálního obchodního prostředí a urychlení ekonomických reforem v ostatních zemích. Posiluje konkurenční pozici průmyslu EU v globalizované ekonomice a je potřebné pro udržení a domácí politické podpory pro naši vlastní otevřenost. Toto úsilí zahrnuje dva základní prvky: intenzivnější zapojení v hlavních rozvíjejících se ekonomikách a regionech a větší zaměření na překážky obchodu za hranicemi.

Hlavní rozvíjející se ekonomiky, zvláště Čína, Indie a Brazílie, zaslouženě sklízají plody jejich rostoucí role ve světovém obchodu. Společně nyní představují 15 % globálního obchodního toku. Tento růst na základě postupné liberalizace byl podstatný pro jejich historický úspěch pozvednutí milionů lidí z chudoby.

EU již je velmi otevřená vývozem z těchto rozvíjejících se a dalších rostoucích zemí a je připravena jít dále. Avšak většina rozvíjejících se zemí kombinuje vysoký růst se zbytečně vysokými překážkami vývozem EU. S tím, jak posilují a rostou jejich role a výhody, které získávají z globálního obchodování, stejně roste i jejich odpovědnost plně se podílet na udržování globálního režimu podporujícího otevřenost.

Tato otevřenost se již netýká pouze cel. Zajištění skutečného přístupu na trh ve 21. století bude znamenat zaměření na nové problémy a vypracování nástrojů obchodní politiky, aby bylo dosaženo takového otevření, které bude znamenat skutečný rozdíl:

i) Necelní překážky: Omezení cel zůstává důležité pro otevření trhů evropským průmyslovým a zemědělským vývozem. Avšak s pádem cel se hlavními bariérami stávají necelní překážky, jako jsou nadbytečné předpisy a postupy omezující obchod. Tyto jsou často méně viditelné, komplexnější a mohou být citlivější, neboť se přímo dotýkají domácí regulace. Regulace obchodu je potřebná, musí se však realizovat transparentním a nediskriminačním způsobem s co nejmenším omezením obchodu v souladu s dosahováním dalších cílů legitimní politiky.

Řešení necelních překážek je komplikované, náročné na zdroje a systém WTO se jím příliš nezabývá. Nástroje, jako jsou dohody o vzájemném porozumění, rozhovory o mezinárodní

⁵ Viz dokument „Podpora slušné práce pro všechny“, přijatý Komisí v květnu 2006.

standardizaci a regulaci a technická pomoc třetím zemím budou hrát stále větší roli při podpoře obchodu a ochraně před rušivými pravidly a normami. Bude to vyžadovat nový způsob práce v rámci Komise a s ostatními, včetně členských států a průmyslu, aby bylo možné tyto překážky identifikovat a odstranit.

ii) Přístup ke zdrojům: Více než kdykoli předtím Evropa potřebuje dovážet, aby mohla vyvážet. Odstraňování zábran v přístupu ke zdrojům, jako je energie, kovy a šrot, prvotní suroviny, včetně určitých zemědělských materiálů, usní a kůží, musí mít vysokou prioritu. Opatření přijatá některými z našich největších obchodních partnerů pro omezení přístupu k jejich dodávkám těchto vstupů způsobují některým odvětvím v EU velké problémy. Nejsou-li tato omezení přístupu ke zdrojům odůvodněna bezpečností nebo ekologickými důvody, měla by být odstraněna.

Zvláště důležitá bude **energie**. S tím, jak roste globální poptávka a Evropa se stává závislejší na vnějších zdrojích energie, potřebuje EU pokročit v práci na soudržné politice pro zajištění konkurenceschopných, zabezpečených a udržitelných dodávek energie. Interně to znamená dokončení konkurenčního trhu energie v rámci celé EU a podporování udržitelné, efektivní a diverzifikované kombinace energie. Externě bychom měli usilovat o zvýšení průhlednosti, dozoru a zlepšení obchodování v energetickém odvětví ve třetích zemích prostřednictvím nediskriminačních podmínek tranzitu a přístupu třetích stran k infrastruktuře vývozního produktového a pomoci při zvyšování výrobních a vývozních kapacit a rozvoje infrastruktury pro dopravu energie. Různorodost zdrojů, dodávek a přepravy je nezbytná pro naše vnitřní a vnější politiky.

Úsilí o dosažení ekonomického růstu prostřednictvím obchodu může mít dopady na životní prostředí, zejména na biologickou různorodost a **klima**. Naše politika vnější konkurenceschopnosti bude muset podporovat energetickou efektivitu, použití obnovitelných zdrojů energie, včetně biopaliv, technologií s nízkými emisemi a racionální využívání energie v Evropě i globálně, jednak za účelem snížení globální poptávky po energii a také pro posílení bezpečnosti dodávek. Vazby mezi obchodní politikou a změnou klimatu zvláště budou vyžadovat další zkoumání.

iii) Nové oblasti růstu: Budeme potřebovat silnější zaměření na otevření trhu a přísnější pravidla v nových obchodních zájmových oblastech, zvláště na **duševní vlastnictví (IPR)**, **služby**, **investice**, **veřejné zakázky** a **hospodářskou soutěž**.

Hodnota přístupu na nový trh pro společnosti pocházející z EU je značně snížena bez dostatečné ochrany duševního vlastnictví zajištěné příslušnými zeměmi. Porušování práv na duševní vlastnictví odebírá držitelům práv výnosy z jejich investic a nakonec ohrožuje i životaschopnost nejvíce novátorských a kreativních společností. Největší výzvou v současnosti je vymáhání stávajících závazků, zejména v rozvíjejících se zemích. Komise věnovala značné zdroje na boj s paděláním a zlepšení vymáhání práv na duševní vlastnictví v klíčových třetích zemích, jako je Čína. Zlepšili jsme spolupráci s partnery, jako je USA a Japonsko v oblasti práv na duševní vlastnictví a pracovali jsme na ochraně geografických ukazatelů EU. Je však potřeba dělat mnohem více.

Základním kamenem ekonomiky EU jsou **služby**. Představují 77 % HDP a zaměstnanosti a jsou evropskou komparativní výhodou s největším potenciálem vývozu EU. Postupná liberalizace globálního obchodu v oblasti služeb je důležitým faktorem budoucího hospodářského růstu, včetně rozvíjejících se zemí. EU bude muset vyjednat liberalizaci

obchodu v oblasti služeb s klíčovými obchodními partnery, zejména tam, kde je špatný přístup na trh nebo tam, kde naši partneři přijali jen málo závazků vůči WTO.

Zlepšení **investičních** podmínek ve třetích zemích pro služby a další odvětví může přinést značný impuls růstu, jak v EU, tak v přijímajících zemích. S tím, jak jsou dodavatelské řetězce globalizovány, je možnost investovat ve třetích zemích stále důležitější. Geografická poloha a blízkost mají stále svůj význam. Zřízení „fyzické“ přítomnosti v cizí zemi pomáhá společnostem z EU realizovat obchodní příležitosti, zpřehlednit obchodní tok a upevňuje dojem a pověst společnosti a země původu.

Veřejné zakázky jsou pro vývozce EU oblastí dosud nevyužitého potenciálu. Společnosti z EU patří mezi světové špičky v oblastech jako jsou přepravní zařízení, veřejné stavby a sítě. Avšak téměř u všech našich obchodních partnerů se setkávají s diskriminačními praktikami, které prakticky odstraňují naše vývozní příležitosti. Tato oblast pravděpodobně zůstává největším obchodním sektorem nepokrytým mnohostrannými pravidly.

Absence **konkurence** a pravidel pro státní subvence ve třetích zemích omezuje přístup na trh jelikož staví nové překážky náhradou za cla nebo tradiční necelní překážky. EU má strategický zájem vypracovat mezinárodní pravidla a spolupracovat na konkurenční politice, aby bylo zajištěno, že evropské společnosti netrpí nepřiměřeným subvencováním místních společností nebo protikonkurenčními praktikami. V této oblasti se musí ještě mnoho udělat. Ve většině zemí není udělování subvencí příliš transparentní.

Ve všech těchto oblastech jsou nezbytností transparentní, efektivní a uznávaná pravidla. Řádné vymáhání těchto pravidel na domácím trhu je základem naší konkurenceschopnosti. Musíme ovšem také spolupracovat s ostatními, aby bylo zajištěno, že jejich pravidla a standardy budou obdobné kvality.

4. PROGRAM: AKČNÍ PLÁN PRO VNĚJŠÍ KONKURENCESCHOPNOST

Na základě této analýzy bychom měli vypracovat akční plán na měsíce a roky dopředu. Našimi cíli by mělo být ovlivnit síly podílející se na změnách, chopit se příležitostí globalizace a zvládat riziko. Tato výzva je ústředním bodem sdělení Komise z 10. května 2006, *Program pro evropské občany*. Role Komise, v úzké spolupráci s členskými státy, Parlamentem a dalšími, při vedení obchodní politiky EU je pro Evropu jedinečným zdrojem síly – role, která nemá v žádné jiné oblasti politiky obdoby. Musíme však zajistit, že naše priority a metody se přizpůsobují výzvám budoucnosti.

4.1. Vnitřní politika

Obnovená lisabonská strategie stanovuje koherentní program pro přizpůsobení evropských ekonomik novému globálnímu prostředí. Abychom zajistili, že naše domácí pravidla reagují na nové tlaky a příležitosti, *Program politiky pro občany Evropské unie* navrhoval důkladné přezkoumání jednotného. Prozkoumá, jak může vnitřní trh dále pomoci evropskému obchodu provést změny potřebné pro mezinárodní konkurování prostřednictvím diverzifikace, specializace a inovace. Nyní bychom se však měli věnovat jiným politickým iniciativám.

Náš postup přípravy politik by měl zohledňovat výzvy globální konkurenceschopnosti. Čím více jsou pravidla a praktiky s našimi hlavními partnery konzistentní, tím lépe pro obchod EU. Musíme hrát vůdčí roli při sdílení nejlepší praxe a vypracovávání globálních pravidel a standardů. Abychom to mohli provádět efektivně, musíme při vypracovávání

našich regulačních a dalších standardů zohlednit také vnější rozměr. Nejde o degradaci našich pravidel. Jde o zaujetí otevřeného a flexibilního přístupu při stanovování našich pravidel a snahu u prevenci budoucích třecích ploch v obchodu a tím o podporu evropského obchodu, bude-li to možné. To je již součástí našeho programu po lepší regulaci v EU, avšak můžeme dělat více. V této oblasti je klíčovým nástrojem mezinárodní a dvojstranná spolupráce na poli regulace.

Občané Evropské unie očekávají, že ekonomická a strukturální změna přinese pozitivní výsledky. Koncepce otevřenosti je ohrožena, pokud se její přínosy nedostanou k občanům. Komise a členské státy hrají významnou roli při zajištění, že přínosy otevření trhu a globalizace dosáhnou ke všem občanům a nebudou zachyceny v účelových zájmech. Po liberalizaci obchodu s textilem ke konci roku 2005 nedošlo ke konzistentnímu přenesení těchto výhod. Komise před zvážením dalších aktivit zavede systematické monitorování vývoje dovozních a spotřebních cen.

Společnosti i lidé potřebují ke přizpůsobení se změně čas a možnost předvídat. Nová generace programů politiky soudržnosti EU poskytuje možnost předvídat, připravit se a reagovat na změny související s globalizací. Tyto příležitosti nesmí zůstat nevyužity. Také Evropský fond pro přizpůsobení se globalizaci poskytne rychlou odpověď na jednorázové, jasně definované problémy vyplývající z restrukturalizace. Cílem musí být podpora přizpůsobení, udržitelného růstu a zaměstnání, nikoli ochrana jednotlivých pracovních míst nebo společnosti před nevyhnutelnou změnou. Rovněž usnadníme obchodování domácím společnostem modernizací celních služeb EU prostřednictvím revize Celního zákoníku a zavedením elektronických celních služeb.

4.2. Vnější politika

i) WTO

Svět potřebuje silný systém mnohostranného obchodu. Jde o nejúčinnější prostředek expanze a řízení obchodu ku prospěchu všem a poskytuje jedinečný rámec pro urovnání sporů.

Nedojde k žádnému ústupu Evropy od principu mnohostrannosti. Stojíme za svým závazkem principu mnohostrannosti a jsme připraveni zaplatit přiměřenou cenu za rozkvět tohoto systému. Přerušení jednání z Doha je ztracenou příležitostí ke globálnímu růstu a rozvoji. EU dala významné nabídky liberalizace, nejen v zemědělství a dala jasně najevo svou ochotu jít dále v mezích svého současného mandátu, jako součást globální dohody. **Evropa zůstává zavázána WTO a usilovně pracuje na obnovení jednání, co nejdříve to okolnosti v ostatních zemích dovolí.**

ii) Dohody o volném obchodu

Dohody o volném obchodu (Free Trade Agreements – dále jen „FTA“), přistupuje-li se k nim opatrně, mohou stavět na pravidlech WTO a jiných mezinárodních pravidlech tím, že jdou dále a rychleji v propagaci otevřenosti a integrace odstraňováním překážek, které nejsou připraveny k vícestranné diskusi a přípravou půdy pro další úroveň vícestranné liberalizace. Mnoho klíčových otázek, včetně investic, veřejných zakázek, hospodářské soutěže a dalších regulačních otázek a vymáhání práv na duševní vlastnictví, které v daném okamžiku zůstávají mimo rámec WTO, lze řešit pomocí FTA.

Avšak FTA s sebou mohou nést riziko pro mnohostranný obchodní systém. Mohou komplikovat obchod, narušovat princip nediskriminace a vylučovat nejslabší ekonomiky. Aby mohly FTA mít příznivý dopad, musí být jejich oblast působnosti komplexní, umožňovat liberalizaci v zásadě veškerého obchodu a jít nad rámec pravidel WTO. Prioritou EU bude zajistit, že jakékoli nové FTA, včetně jejich vlastních, budou pomoci, nikoli překážkou mnohostranné liberalizace.

FTA nejsou pro Evropu v žádném případě nic nového. Hrají například významnou roli v evropském sousedství posilováním hospodářských a regulačních vazeb s EU. Jsou součástí našich jednání o dohodách o hospodářském partnerství se zeměmi Afriky, Karibiku a Pacifiku a jednání o budoucím přidružení se Střední Amerikou a Andskou skupinou. Avšak zatímco naše dvojstranné dohody dostatečně podporují naše sousedy a vývojové cíle, naše hlavní obchodní zájmy, včetně obchodu v Asii, jsou podporovány méně. Obsah těchto smluv je také omezen. Měli bychom nadále započítávat další otázky a větší roli obchodní politiky ve vnějších vztazích EU do rozvoje dvojstranného obchodu. Aby však mohla obchodní politika pomáhat vytvářet pracovní místa a podporovat růst, musí při volbě budoucích FTA hrát prvořadou roli ekonomická hlediska.

Klíčovými ekonomickými kritérii pro nové partnery FTA by měl být tržní potenciál (ekonomická velikost a růst) a míra ochrany vůči vývozním zájmům EU (celní a necelní překážky). Měli bychom také zohlednit jednání našich potenciálních partnerů s konkurencí EU, jejich pravděpodobný dopad na trhy a ekonomiky EU a také riziko, že může být narušen preferenční přístup našich sousedů a rozvíjejících se partnerských zemí.

Na základě těchto kritérií se jako priority ukazují **Sdružení zemí jihovýchodní Asie - ASEAN, Korea a Mercosur** (s nimiž jednání probíhají). Spojují v sobě vysokou míru ochrany s velkým tržním potenciálem a aktivně uzavírají FTA s konkurenty EU. **Indie, Rusko a Rada pro spolupráci zemí v oblasti Perského zálivu** (jednání jsou také v současnosti aktivní) rovněž mají kombinaci tržního potenciálu a úrovně ochrany, pro něž jsou v přímém zájmu EU. Také Čína vyhovuje řadě těchto kritérií, avšak vyžaduje zvláštní pozornost z důvodu příležitostí a rizik, která představuje.

Pokud jde o obsah, nové FTA založené na konkurenceschopnosti musí mít komplexní a ambiciózní pokrytí a usilovat o co nejvyšší míru liberalizace obchodu, včetně dalekosáhlé liberalizace služeb a investic. V úzké spolupráci s členskými státy by měl být vypracován nový, ambiciózní model investiční smlouvy EU. Tam, kde naši partneři podepsali FTA s jinými zeměmi, které jsou konkurencí EU, měli bychom usilovat přinejmenším o plně srovnatelné podmínky. Odstraněna by měla být množstevní limity dovozu a formy cel, daní, poplatky a omezení vývozu. FTA by měly také odstraňovat necelní překážky prostřednictvím konvergence předpisů, kdykoli to bude možné, a obsahovat silná ustanovení o usnadnění obchodu. Měly by také obsahovat důraznější ustanovení pro ochranu práv duševního vlastnictví a hospodářské soutěže, včetně například ustanovení o vymáhání práv na duševní vlastnictví ve smyslu směrnice ES o vymáhání. Budeme usilovat o začlenění ustanovení o dobrém řízení finančních, daňových a soudních oblastí, tam, kde to bude vhodné. Měli bychom také zajistit, aby Pravidla původu u FTA byla jednodušší a modernější a odrážela skutečnosti globalizace. Zavedeme vnitřní mechanismy pro monitorování implementace a výsledků nových FTA.

Při zvažování nových FTA se budeme muset pracovat na posílení udržitelného rozvoje prostřednictvím našich dvojstranných obchodních vztahů. Měla by zde být zahrnuta nová ustanovení o spolupráci v oblastech týkajících se pracovních norem a ochrany životního

prostředí. Vezmeme také v úvahu rozvojové potřeby našich partnerů a potenciální dopad jakékoli dohody na další rozvíjející se země, zvláště potenciální dopady na přednostní přístup chudých zemí na trhy EU. Posouzení možného dopadu na rozvoj by mělo být součástí celkového posouzení dopadů, které bude provedeno před přijetím rozhodnutí zahájit jednání o FTA. V souladu s naší pozicí ve WTO budeme povzbuzovat naše partnery v FTA, aby usnadňovali přístup nejméně rozvinutých zemí na jejich trh, pokud možno poskytnutím přístupu bez cel a kvót.

Toto jsou vysoké ambice. Sjednávání dvojstranných dohod může být složité a náročné, ale potřebujeme vytvořit pevné startovní body, od nichž se mohou jednání odvíjet. Budeme potřebovat zajistit, že s našimi potenciálními partnery od počátku sdílíme podobné ambice, abychom se vyhnuli pozdějšímu váznutí jednání z důvodu nesouladných očekávání. Rozhodnutí o zahájení jednání musí být přijímána případ od případu na základě těchto ekonomických kritérií, ale také připravenosti našeho obchodního partnera a širších politických hledisek. Ustanovení o FTA by měla být nedílnou součástí celkových vztahů s dotčenou zemí nebo regionem. Nejlepší způsob, jak toho dosáhnout v rámci širší institucionální architektury bude nutno určit případ od případu.

iii) Transatlantický obchod a konkurenceschopnost

Transatlantický obchodní vztah je zdaleka nejvýznamnějším na světě a je srdcem globální ekonomiky. Hospodářské přínosy odstranění neobvyklých, nehraničních překážek mezi EU a USA jsou potenciálně značné. O jejich odstranění usilujeme již nějakou dobu, naposledy prostřednictvím Transatlantické hospodářské iniciativy uvedené v roce 2005 a řady rozhovorů v oblasti regulace. I přes určitý pokrok se tato oblast ukázala jako obtížná a vyžadující další impuls.

Rovněž musíme pracovat společně na řešení globálních problémů. Naše váha ve světové ekonomice znamená, že spolupráce mezi USA a EU při řešení témat, jako je ochrana práv duševního vlastnictví nebo zabezpečení obchodu, bude mít značný význam.

iv) Čína

Čína je tou největší zkouškou schopnosti Evropy učinit z globalizace příležitost pro vytvoření pracovních míst a růst. Čína čelí velkým problémům při řešení naléhavých sociálních, ekologických a ekonomických otázek. Evropa musí přistoupit k Číně vhodným způsobem, jako k příležitosti, výzvě a potenciálnímu partnerovi.

Komise v následujících týdnech vytyčí komplexní strategii ve vztahu k Číně. Pro obchodní a hospodářské otázky tato strategie určí jasné priority, zaměří se na klíčové problémy, jako je vymáhání práv duševního vlastnictví, otázky přístupu na trh a investiční příležitosti a zdůrazní potřebu pevnější spolupráce v rámci Komise, s členskými státy a ostatními při řešení těchto otázek.

v) Vymáhání práv duševního vlastnictví

EU by měla usilovat o posílení ustanovení týkajících se práv duševního vlastnictví v budoucích dvojstranných dohodách a o vymáhání stávajících závazků v zájmu omezení porušování práv duševního vlastnictví a výroby a vývozu padělaného zboží. Komise posílí svou aktivitu v oblasti vymáhání a spolupráci s řadou prioritních zemí, zejména s Čínou,

Ruskem, zeměmi ASEAN, Koreou, zeměmi Mercosur (Jihoamerický společný trh), Chile a Ukrajinou a budeme pracovat na zlepšení vymáhání v Turecku v kontextu přístupových jednání. To bude zahrnovat posílení celní spolupráce, vytvoření a zdůraznění dialogů o právech duševního vlastnictví, posílení naší přítomnosti na místě, přidělení více zdrojů na podporu držitelů práv, zejména SME a budování povědomí o právech duševního vlastnictví mezi společnostmi EU, zvláště u společností působících v Číně.

vi) Obnovená strategie přístupu na trh

EU vydala Strategii přístupu na trh v roce 1996, jako pomoc pro získávání mnohostranných a dvojstranných obchodních příležitostí a otevření trhů třetích zemí. Jejím smyslem je poskytnout vývozcům informace o podmínkách přístupu na trh a vytvořit rámec pro odstraňování překážek obchodu. Databáze přístupu na trh, vytvořená pro podporu této strategie, pomáhala informovat podniky a orgány připravující politiky o tržních podmínkách, avšak nedosáhla svého plného potenciálu.

Komise předloží sdělení o obnovené strategii přístupu na trh začátkem roku 2007. Bude se pravděpodobně týkat určení standardních priorit u odvětví a trhů, u kterých by odstranění obchodních překážek přineslo pro vývozce z EU největší přínosy.

Komise bude muset koncentrovat zdroje v klíčových zemích, investovat do technických schopností, koordinovat nástroje politiky a úžeji spolupracovat s členskými státy a průmyslem / vývozci. V úsilí o odstranění složitějších překážek bychom měli čerpat ze zkušeností z dosavadních jednání, a určit, co se osvědčilo a co nikoliv.

vii) Veřejné zakázky

Téměř všichni hlavní obchodní partneři EU při zadávání veřejných zakázek uplatňují restriktivní praktiky, které diskriminují dodavatele z EU. Komise zvažuje předložení návrhu zaměřeného na tyto praktiky v zájmu zajištění rovných podmínek pro dodavatele z EU při zadávání veřejných zakázek v zahraničí.

Nejlepším způsobem, jak řešit tyto otázky, je povzbuzovat třetí země, aby uzavíraly s EU významné dohody. Protože otevřené trhy EU v oblasti veřejných zakázek jsou důležité pro naši vlastní prosperitu, výzvou je najít nové způsoby otevření hlavních zahraničních trhů s veřejnými zakázkami bez uzavření vlastního trhu. Takže tam, kde významní obchodní partneři dali jasně najevo, že nemají zájem na posunu směrem k reciprocitě, měli bychom zvážit zavedení pečlivě cílených omezení přístupu k částem trhu EU s veřejnými zakázkami a povzbudit tak naše partnery k nabídce recipročního otevření trhu. Tento přístup by neměl být uplatňován u pomaleji se rozvíjejících zemí.

viii) Přezkoumání nástrojů na ochranu obchodu

Nástroje na ochranu obchodu jsou součástí mnohostranného systému a pomáhají zajistit, že přínosy otevřenosti nejsou podkopávány nerovnou cenovou politikou, obchodními praktikami nebo subvencováním. Musíme zajistit, aby ostatní uplatňovali vysoké standardy při jejich používání nástrojů na ochranu obchodu, a aby byla plně respektována mezinárodní pravidla.

Musíme rovněž zajistit, aby naše nástroje byly efektivní a přizpůsobené změnám globální ekonomiky. Například výrobci v EU stále více soutěží s evropskými distributory, kteří přenesli výrobu do zahraničí, což je často jediný způsob jak reagovat na mezinárodní

konkurenci a pomoci tak zabezpečit pracovní místa v Evropě. Dodavatelé vyrábějí ve více než jedné zemi, často uvnitř i vně EU. Zboží smontované v jedné zemi často obsahuje díly vyrobené v jiné zemi. Spotřebitelé a další výrobci očekávají přínosy širšího výběru, nižších cen a vyšších standardů. Musíme zvážit, zda nám naše nástroje umožňují zohlednit tuto širokou paletu evropských zájmů.

V případě nerovného subvencování musíme zpřísnit požadavky na průhlednost na mezinárodní úrovni a posílit naši schopnost monitorovat praktiky ve třetích zemích. Tam, kde je to oprávněné, použijeme mechanismy WTO pro urovnávání sporů nebo naše vlastní protisubvenční nástroje pro odstranění zahraničních praktik, které nevhodně zkreslují hospodářskou soutěž.

Komise shromáždí stanoviska odborníků a akcionářů a zváží jak ve 21. století posílit naše nástroje na ochranu obchodu. Tato iniciativa vyústí v předložení zelené knihy ke konci tohoto roku.

5. ZÁVĚR

Zajištění konkurenceschopnosti Evropy v globální ekonomice prostřednictvím odstranění překážek obchodu bude vyžadovat nové priority a nové přístupy v obchodní politice společně s vysoce kvalitními pravidly EU a silnějšími vazbami mezi nimi. Bude nezbytné, aby bylo nedílnou součástí širší lisabonské strategie. Bude to vyžadovat užší spolupráci v rámci Komise a s členskými státy, průmyslem a dalšími subjekty, v souladu s návrhy, týkajícími se soudržnosti ve sdělení Komise „Evropa ve světě“.

Hlavním a podstatným prostředkem dosažení našich cílů zůstává systém vícestranných jednání. To je důvodem, proč Evropa zůstává silným zastáncem principu mnohostrannosti. Zásadním přínosem systému světového obchodu na bázi WTO je předvídatelnost, stabilita a další nezbytné podmínky pro globální růst. Budeme nuceni využívat nové příležitosti, soustředit naše úsilí na otevírání trhů a odstraňovat zkreslení obchodu v rámci mnohostranného systému a dvoustranných iniciativ. Budeme usilovat o vytvoření podmínek pro otevřenou a rovnou globální hospodářskou soutěž a sdílet naše pravidla a standardy s našimi partnery.

Pro následující měsíce Komise navrhuje:

Interně zajistíme, aby:

- **Návrhy vnitřní politiky, při rozšiřování evropských standardů, odpovídaly globálním výzvám v oblasti konkurenceschopnosti**
- **Přínosy otevření obchodu přecházely na občany** prostřednictvím monitorování vývoje dovozních a spotřebitelských cen.
- **Lidé byli připraveni na změnu** pomocí nové generace programů politiky soudržnosti a Evropského fondu pro přizpůsobení se globalizaci.

Externě zajistíme:

- Zachování našich **závazků k jednání z Doha a WTO**, jako nejlepší způsob otevření a řízení světového obchodu.

- Vypracování návrhů priorit v obchodních a investičních vztazích s **Čínou**, jako součásti široké strategie vybudovat přínosné a rovnocenné partnerství.
- Uvedení druhé fáze strategie EU pro **vymáhání práv duševního vlastnictví**.
- Vypracování návrhu na **novou generaci pečlivě vybraných dohod o volném obchodu se stanovenými prioritami**
- Vypracování návrhů na **obnovenou a posílenou strategii přístupu na trh**
- Návrh opatření k otevření trhů s **veřejnými zakázkami** v zahraničí.
- Provedení **přezkoumání efektivity našich nástrojů na ochranu obchodu**.

Jde o ambiciózní program určený pro zvýraznění přínosu obchodní politiky týkající se růstu a zaměstnanosti v Evropě, pro přispění k liberalizaci globálního obchodu a doplnění cílů naší obchodní politiky, zejména cílů v oblasti rozvoje a sousedských vztahů. Bude ústředním prvkem při posuzování účinnosti evropské obchodní politiky v následujících měsících a letech.

Table 1: Market potential and key economic indicators of main EU trade partners

	Market potential 2005-25 (€ bn)**	GDP (2005, €Bn)	Annual average growth rates 2005-25 (%)*	Trade with the EU (2005, €Bn)	Share of EU trade (2005, %)
USA	449	10.144	3.2	412.7	18.5
China	204	1.573	6.6	209.4	9.4
Japan	74	3.920	1.6	116.4	5.2
India	58	607	5.5	40.0	1.8
ASEAN	57	714	4.9	115.1	5.2
Korea	45	598	4.7	53.3	2.4
Mercosur	35	677	3.6	51.0	2.3
Canada	28	849	2.6	40.8	1.8
GCC	27	412	4.3	87.6	3.9
Russia	21	526	3.0	163.0	7.3
Taiwan	18	268	4.3	36.5	1.6
Australia	17	526	2.5	30.1	1.4
HK	12	149	4.8	31.1	1.4
Iran	10	151	4.3	24.2	1.1
Ukraine	5	61	4.9	20.7	0.9

Source: World Bank, Global Insights and own calculations. *Note:* * Growth figures from Global Insights 2007-15.

** Indicates cumulative changes in market size: *economic size x growth*.

Table 2: World market shares in 2003 and change over the 1995-2003 period

	market share 2003 (in %)	change in market share between 1995 and 2003 (in percentage points)
EU	21.3	-1.1
Japan	10.5	-4.0
Korea	4.4	0.3
Russia	1.4	0.3
India	1.2	0.2
Ukraine	0.3	0.2
USA	13.8	-2.7
China	1.2	5.1
Hong Kong	1.8	0.5
Mediterranean	1.7	0.3
GCC	0.6	0.1
Mercosur	2.2	-0.1
Brazil	1.6	0.0
ASEAN	8.3	0.2
Rest of the world	18.6	0.6

Note: The sum of figures in the first column equals 100, the sum of figures in the last column is 0.

Source: UN Comtrade – Calculation by CEPII (2006) – report for DG Trade

Table 3: World market shares in low-, medium-, and high-quality products in 2003 and change over the 1995-2003 period

(level in percent and variation in percentage points)

	down-market		mid-market		up-market	
	2003	Variation	2003	Variation	2003	Variation
EU	12.9	-1.8	20.0	2.0	32.3	3.1
Japan	6.7	-2.2	11.7	-4.4	15.2	-6.9
Korea	5.1	-0.1	4.4	0.8	3.1	-0.6
USA	12.0	-3.7	13.6	-4.1	17.9	0.2
China	20.4	8.1	8.2	4.6	3.7	1.5
Mercosur	3.0	0.1	4.2	0.6	0.9	-0.1
ASEAN	7.4	-2.8	7.7	-1.5	5.3	-0.3

Source: UN Comtrade – Calculation by CEPII (2006) – report for DG Trade

Table 4: Contribution to the trade balance by quality of traded goods in 1995 and 2003

	EU	USA	Japan	Korea	India	Russia	China
2003							
Low-market	-56.6	-47.1	-18.9	74.8	73.2	14.1	182.7
Mid-market	-15.8	5.2	30.1	-19.2	-43.8	39.3	-57.0
Up-market	75.8	20.2	-0.9	-55.4	-36.9	-66.5	-88.9
not classified	-3.4	21.7	-10.3	-0.3	7.6	13.1	-36.8
Degree of specialisation	67.8	35.3	24.8	67.2	65.6	55.2	148.5
1995							
Low-market	-36.5	-36.4	-16.0	108.4	49.9	59.3	109.7
Mid-market	-20.8	25.1	23.9	-39.0	-29.6	42.6	-41.3
Up-market	61.0	10.1	-4.6	-68.5	-61.3	-112.5	-63.4
not classified	-3.7	1.3	-3.3	-0.9	41.0	10.6	-5.0
Degree of specialisation	52.3	32.1	20.5	94.8	57.3	94.7	94.2

Note: when quantities are not available the breakdown by quality ranges is not possible.
Source: UN Comtrade – Calculation by CEPII (2006), report for DG Trade.

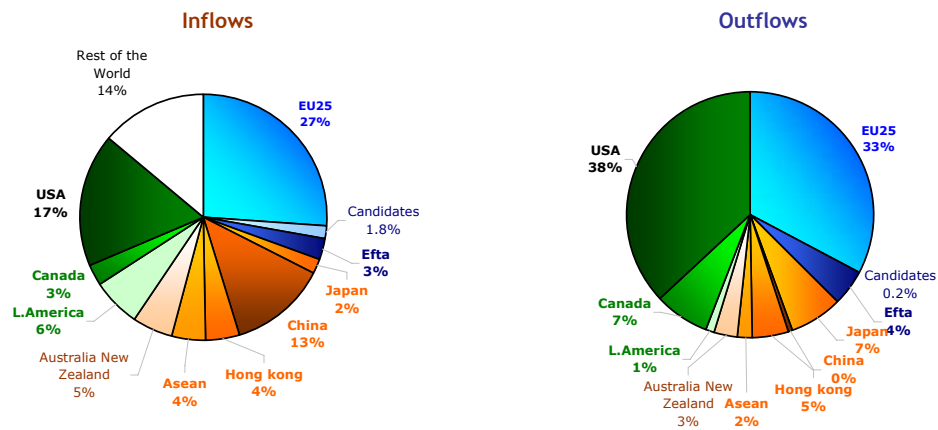
Table 5: Contribution to Trade Balance of high technology products by quality in 2003

	Quality	EU25	USA	Japan	Korea	Russia	India	China
High technology	all	-12.7	28.9	3.7	29.5	10.9	-44.4	-8.9
	not classified	-4.0	4.1	-0.4	-0.3	-0.2	-0.9	-3.5
	Low-market	-11.4	3.5	4.2	3.7	6.2	-17.8	38.8
	Mid-market	-2.0	6.7	6.1	7.8	-2.0	-7.1	-15.4
	Up-market	4.8	14.6	-6.1	18.4	6.8	-18.6	-28.7
Others	all	12.7	-28.9	-3.7	-29.5	-10.9	44.4	8.9
	not classified	0.6	17.7	-9.9	0.0	13.4	8.5	-33.3
	Low-market	-45.2	-50.6	-23.1	71.2	7.8	90.9	144.0
	Mid-market	-13.8	-1.4	24.0	-26.9	41.3	-36.7	-41.6
	Up-market	71.1	5.5	5.2	-73.7	-73.3	-18.3	-60.2

Note: when quantities are not available the breakdown by quality ranges is not possible.

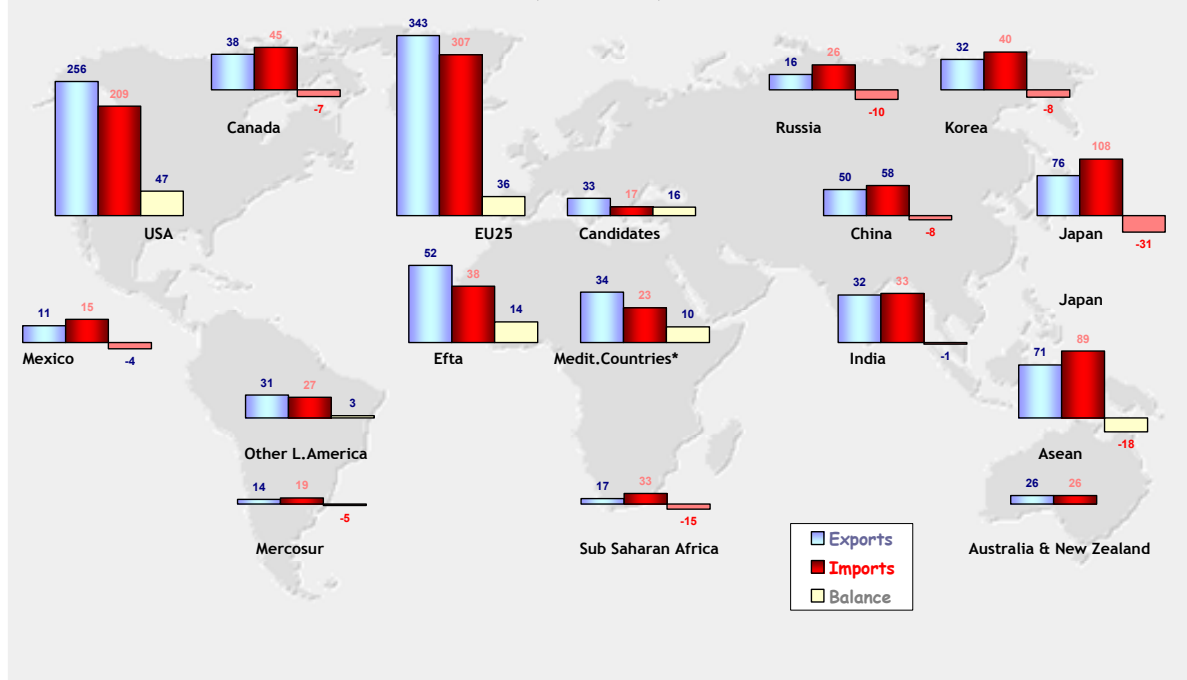
Source: UN Comtrade – Calculation by CEPII (2006), report for DG Trade.

Share in World FDI Flows 2002-2004

Source: UNCTAD, Eurostat
World is calculated excluding intra-EU Trade.

Commercial Services World Trade, 2004 (billions of euros)

EU excluding intra EU Trade Candidates Bulgaria, Croatia, Romania, Turkey
Efta Iceland, Norway, Switzerland *Medit.Countries Algeria, Egypt, Israel, Jordan, Morocco, Syrian Arab Rep, Tunisia Latin America including the Caribbean
Mercosur Argentina, Brazil, Paraguay, Uruguay Asean Brunei, Cambodia, Indonesia, Laos, Malaysia, Myanmar, Philippines, Singapore, Thailand, Vietnam.